

DIENSTGEHEIM

Uitgave: Onkruid. In druk. Oplage: 20.000. Prijs: Eigen bijdrage op giro 124549 van Geen Mens Geen Poen voor het Leger te Rotterdam.

Daar komen de Schutters

Dat er in de Rotterdamse haven naast olie, koffie en kolen ook wapens worden overgeslagen weet zo onderhand iedereen en wie het niet weet vermoedt het wel. Waar legers zijn, zijn wapens nodig en zolang wapenfabrikanten zich bij voorkeur zo ver mogelijk van het front ophouden zullen de wapens vervoerd moeten worden. Bij dat vervoer speelt de Rotterdamse haven een prominente rol, vandaar deze krant. De directe aanleiding voor deze krant is het feit dat de NAVO gedurende de maand september een aantal oefeningen houdt. Ze beginnen met REFORGER '83 en sluiten de wapenschouw af met Atlantic Lion. Deze laatste is een oefening te veld. Letterlijk honderdduizenden soldaten zullen in Duitsland een Europese frontoorlog nabootsen. De Reforger-oefeningen zijn bedoeld om zo snel mogelijk zo mogelijk manschappen en materieel van de Verenigde Staten naar Europa te krijgen. Bij de Reforger-oefening wordt onder andere de Rotterdamse haven gebruikt. Gedurende de eerste twee weken van september arriveren hier allerlei schepen met wapentuig dat verder vervoerd wordt naar West-Duitsland. Het zijn echter niet zomaar legeroefeningen. De NAVO doet altijd over haar eigen oefeningen alsof het iets normaals is, bedoeld om te checken of de plannenmakers achter hun bureaus zijn uitgegaan van de juiste berekeningen. Alsof het oefeningen zijn zonder bijbedoelingen. Volgens ons hebben ze die wel. Zo staat er in het draaiboek voor Atlantic Lion het volgende: "In 1982 sloten Westland en Groenland een verbond. Er werd een begin gemaakt met de opslag van in Groenland van militair materieel van Westland. De militair-strategische situatie

was daardoor beduidend anders geworden. Uiteraard voelde Blauwland zich hierdoor bedreigd." Dat padvinderachtige gedoe met die kleuren doet vermoeden dat er niets aan de hand is. Maar een blik op de kaart in dat draaiboek leert ons dat met Westland de VS bedoeld worden. Groenland is West-Europa en Blauwland blijkt een kendaam voor de Sovjet Unie te zijn.

Duveltje

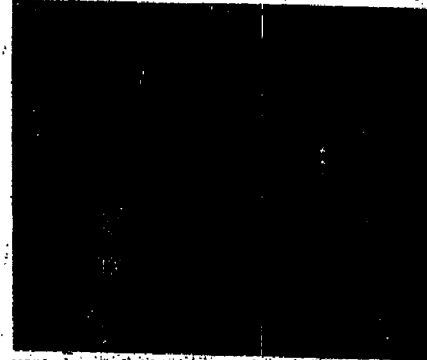
Zo wordt het allemaal al wat begrijpelijker. De genoemde verandering van de militair-strategische situatie slaat natuurlijk op de plaatsing van de kruisraketten. Met andere woorden: de NAVO gaat zich al vast oefenen voor het geval er uit het oosten een reactie komt op de plaatsing van die raketten. Verder staat er in het draaiboek: "De inzet van kernwapens lijkt niet erg waarschijnlijk" maar wordt niet uitgesloten en "de inzet van chemische strijdmiddelen wordt over het algemeen hoger ingeschat". En zo komt het duveltje al aardig uit zijn doosje. Maar dit is nog niet alles. Aan de Reforger-oefening doen Amerikaanse legereenheden mee. Al jaren wordt er rekening gehouden met het sturen van Amerikaanse troepen naar landen als El Salvador (de zogenoemde Vietnamisering van Midden-Amerika). Ervaringen opgedaan bij Reforger kunnen dan ook gebruikt worden.

Over enkele maanden zullen de eerste kruisraketten geïnstalleerd worden en het is te verwachten dat de Europese bevolking dat niet zonder meer

Verspreid pagina 2, kolom 1 Eindhoven.

Schuilen kan niet meer

Wat civiele verdediging inhoudt of liever wat het niet inhoudt, staat elders in deze krant. Het bouwen van schuilkelders is één van de activiteiten die onder de civiele verdediging valt. De schuilkelders die gebouwd worden dienen om bij een beperkte (kernwapen)aanval de bevolking te beschermen. Niet de hele bevolking natuurlijk

want de overheid gaat er vanuit dat alle mensen thuis een goed ingerichte schuilkamer hebben. (Daarvoor zijn in de '60-er jaren huis-aan-huis folders verspreid.)

In de kelderkast

Een goed ingerichte schuilkamer betekent een ruimte die tegen instortingsgevaar, brand, in- en luchtdicht is afgesloten, voorzien is van proviand en water en stralingsvrij is. Wanneer U denkt dat Uw kelderkast daar niet aan voldoet, kunt U bij bedrijven die van de nood een deugd maken voor een slordige (en zo'n ding bestellen). In Rotterdam kunnen 44.600 mensen in openbare schuilkelders een plekje vinden. Er zijn ongeveer 10 kleine schuilkelders, die plaats bieden aan 50 tot 100 mensen, en 3 grote. De grote schuilkelders zijn combinatieprojecten als bijvoorbeeld metro-station Beurs/Churchillplein. In deze laatste kunnen circa 15.000 mensen bescherming vinden. De kleine schuilkelders zijn verouderd, staan onder water, hebben gesloopte toegangsdeuren en bieden onderdak aan duizenden ratten; dus daar heb je niet veel meer aan. Loop U op de Coolingsingel en wordt U overrompeld door lichte alarm of een felle lichtflits dan weet U waar U wezen moet. Bevindt U zich echter in een woonwijk buiten het centrum dan hebt U pech; daar worden geen schuilkelders gebouwd. Het effect van een kernwapen is zo groot dat wanneer zo'n apparaat in de omgeving van Rotterdam explodeert de hele Rotterdamse bevolking ondergrond moet (straling). Daar is dus geen plaats voor. Maar daar is de civiele verdediging ook niet op gericht. Die verdediging heeft in eerste instantie tot doel de besturen en de organisatie van het militair en economisch leven in stand te houden. Voor de personen die hierbij betrokken zijn, zijn

Een veilig idee?

de faciliteiten dan ook uitstekend. Voorbeelden? Onder het stadhuis (voor het college van B&W) Overschie (voor het Rode Kruis en de Brandweer) twee voor de PTT (om de autoriteiten van telefoon te voorzien), GEB, Politie, enz. Zelfs als het zo zou zijn dat er voldoende ruimte is voor de hele bevolking dan nog is het de vraag of de schuilkelders wel voldoende bescherming bieden, immers de fail-out, dat is de radio-actieve straling die vrijkomt bij een kernexplosie, werkt zo lang door dat er geen schuilkamer ter wereld is die de mensen die tijd in leven kan houden. We kunnen konkluderen dat de bouw van schuilkelders alleen gezien moet worden in het licht van de oorlogsvoorbereiding. De burgers moeten het idee krijgen dat zo goed beschermd zijn. Als dat idee bestaat zullen die burgers ook wel instemmen met het steeds weer en meer beschikbaar stellen van geld voor de bewapeningswedloop. En daar draait het uiteindelijk om.

NAVO Diktatuur in Rotterdam

STAKERS GEÏNTERNEERD

Binnen de NAVO wordt natuurlijk niet alleen gedacht aan de organisatie van het militaire leven in oorlogstijd. Er zijn ook draaiboeken voor de organisatie van het burgerleven. Dit wordt misleidend civiele verdediging genoemd. Dit betekent niet dat "...civiele verdediging een zaak is van en voor de burgers (...), een activiteit met een duidelijk humanitair karakter" (wat Binnenlandse Zaken in een voorlichtingsbrochure stelt). Wat het wel betekent schrijft dat ministerie gelukkig zelf elders op: "De civiele verdedigingsvoorbereidingen moeten mede gericht zijn op de ondersteuning van de in NAVO-verband door Nederland te leveren inspanningen, en op een maximale steun aan aan- en doorvoer van geallieerde strijdkrachten en militaire goederen." Dit komt er op neer dat in tijden van oorlog of van verhoogde waaksaamheid het burgerlijk leven zo ingericht moet worden dat het militaire leven daar zoveel mogelijk gemak van heeft, om zo de door hen geplande oorlog zo soepel mogelijk te voeren. Dit buitgemaakte papieren blijf de NAVO daar al een heel plan voor klaar te hebben.

Wintex '81

Hier volgen twee van de in Wintex '81 beschreven situaties: "Er vinden (geweldloze) demonstraties plaats tegen de aangekomen geallieerde versterkingen o.a. te Amsterdam (Schiphof), Rotterdam en Vlissingen. Tevens worden sabotageaanvallen gesignaleerd in enkele militaire opslagcomplexen. De buitenlandse werknemers beginnen

op grote schaal te vertrekken, waardoor stagnatie ontstaat in enkele sectoren van de industrie. Na aanleiding van de grote militaire transporten vinden anti-militaire demonstraties plaats op de stations Haarlem, Utrecht en Amersfoort - er ontstaat een handgemeen tussen de demonstranten en buitenlandse werknemers." En over de havens: "Politiek actieve arbeiders en ex-stakingsleiders wordt de toegang tot de haven geweigerd. Alle toegangswegen worden door de militaire gekontroleerd. In de IJmshaven, Amsterdam en Vlissingen komt het tot gevechten tussen havenarbeiders en ME versterkt met Isguueenheden. In Rotterdam blijven steeds meer havenarbeiders weg van hun werk en proberen het land te ontvluchten." Het zal duidelijk zijn dat er bij de opzet van de oefening geen sprake is van 'bescherming van het volk', eerder van het tegendeel, en zeker niet van 'door het volk'. Immers er staat de militairen en ministers een heel arsenaal aan noodwetten ter beschikking (Sporwegwet, PTT-wet, Havenwet, Inkwartieringswet). Tevens bestaan er de Oorlogwet Nederland en de Wet Buitengewone Bevoegdheden. Deze hebben tot doel de democratische controle op het bestuur totaal uit te schakelen en een militair-ministeriële diktatuur op te zetten.

Het meest opvallende in dit plan is dat er niet van wordt uitgegaan dat de burgerbevolking beschermd moet worden maar dat zij bestreden moet worden als een soort tweede vijand. Men heeft blijkbaar nu (in vredetijd) zo weinig vertrou-

Verspreid pagina 2, kolom 1 Eindhoven.

De Gemeente blaft en de Wapenkaravaan trekt verder

dat de Rotterdamse haven gebruikt wordt voor de overslag van wapens is allang bekend. Toen echter in 1978 het Vrije Volk suggereerde dat er in de haven ook kernwapens zouden worden overgeslagen, veroorzaakte dat toch enige beroering in de gemeenteraad. Ex-burgemeester van der Louw schreef op aandringen van de raad een brief aan de toenmalige minister van Defensie Scholten met de volgende centrale vragen: "...welke Nederlandse autoriteit is verantwoordelijk voor de verschepingen (zowel doorvoer als uitvoer); op basis van welke documenten worden de afspraken tussen de Nederlandse autoriteit en de Amerikaanse overheid geregeld; en wie is verantwoordelijk voor de veiligheidsvoorschriften en voor de controle op de naleving daarvan."

Uitverkoop

In de brief met het antwoord van de minister valt het volgende op te maken: er is een verdrag tussen Nederland en Amerika waarin de rechtspositie van de Amerikaanse militairen geregeld wordt. Dit verdrag houdt in dat Nederland zich zo'n beetje verkoopt aan Amerika. Dit blijkt bijvoorbeeld uit artikel 2 van het verdrag: "De Nederlandse regering zal, zonder dat zij voor de VS kosten meebrengt, die gronden en aansluitingen op te openbare nutsbedrijven, met inbegrip van toegangswegen, ter beschikking stellen..." Nog moeter wordt het, als wa de wavenoerslag in de Rotterdamse haven en de controle daarop in het oog houden, in artikel 3: "Het recht van eigendom op verplaatsbare uitrusting, materialen en voorraden ingevoerd of verworven in Nederland door of ten behoeve van de VS in verband met deze overeenkomst, zal blijven bestaan bij de regering van de VS. Deze eigenschappen zullen vrijgesteld zijn van alle rechten, inspecties en andere beperkingen, zowel bij invoer als uitvoer, en van alle belastingen." Het is niet van het verdrag werkt dit dan uit en heeft de ganse families van de militairen van onze bondgenoot de meest onwaarschijnlijke privileges. Het zal dan ook niemand verbazen dat dit verdrag tot stand gekomen is onder verantwoordelijkheid van minister J.A. Beyen en... wel, onze eigen oom Joseph M.A.H. Luns, toenmalig minister zonder portefeuille en hulpje van riend Beyen (Buitenlandse Zaken). Vandaar ook dat de Amerikanen Luns zo graag op de NAVO-roon zagen komen.

De minister vervolgt: de verantwoordelijkheid voor het verscheeptte ligt bij de eigenaar, namelijk de Amerikaanse trijckrachten. De in- en doorvoer van militaire goederen is geregeld in artikel 9 van NAVO-statusverdrag. Deze goederen hebben in zekere mate een vrije handeling zolang geen misbruik van de douanewetgeving wordt vermoed. Even dat artikel opzoeken en warmepel, ja hoor: alle goederen kunnen tax-free en zonder inspectie worden ingevoerd en krijgen dus niet met de douane te maken. Dat klopt dus wel met het verdrag van Schermt wel met de douanewet maar uit het NAVO-verdrag blijkt dat die wet helemaal niet aan slaan op de doorvoer van militaire goederen. De wetgeving inzake de veiligheid met betrekking tot militaire aangelegenheden wijst over het algemeen de minister van defensie als verantwoordelijk persoon aan. Dat betekent dus dat op dit punt de gemeenteraad helemaal niets in te rengeen heeft en bevestigt nogmaals het vermoen-

en dat het hier om een puur militaire aangelegenheid gaat, buiten alle normale wetgevingen en controles om. Ten aanzien van de kernenergiewet geldt het volgende: op grond van het Vrijstellingsbesluit landsverdediging kernenergiewet (20 oktober '69) is het ministerie van defensie vrijgesteld van de in die wet genoemde meldingsplichten. Ja, ja die minister techt. Dit betekent dus dat de minister

hier wat zeggen en de kernwapens worden overgeslagen in de Rotterdamse haven. Zelfs na lang aandringen, en met een desnoeds alleen naar aan de burgemeester te vertiappen, omdat die toen uiteindelijk verantwoordelijk is voor de rampenbestrijding in de stad, blijft de minister koppig zwijgen. Hij wil nog wel wijf dat de Amerikaanse kernwapens zolang gekonstrueerd zijn dat het nitgesloten is dat zij tijdens opslag of transport een ongeluk veroorzaken, voor het terrein is derhalve geen aanleiding, besluit hij moedig. Beweert hij dit nu omdat hij echt denkt dat er niets met die kernwapens kan gebeuren? Of weet de minister ook wel dat er dan toch niks meer te bestrijden valt.

Van der Louw en de Junta

Op dit punt loopt de lezing van van der Louw niet helemaal parallel met die van de minister. In een interview zegt van der Louw namelijk: "Het punt van de mogelijke doorvoer van kernwapens is gekompliceerder, daarover heb ik met de minister van defensie gekorrespondeerd. Ik heb gezegd dat als er sprake is van deze doorvoer, ik dat graag zou willen weten. Want ik ben als burgemeester verantwoordelijk voor de bescherming van de bevolking. Ik moet weten wat er hier in Rotterdam gebeurt (...). Uitsluitend heeft de minister mij te kennen gegeven dat dit mijn zaak niet is. Hij heeft wel de Territoriaal Commandant van dit gebied op de hoogte gebracht van mijn overwegingen, zodat hij in tijde van nood contact kan opnemen met de mensen die voor de rampenbestrijding verantwoordelijk zijn." Dus tech een rampenbestrijding als de bem valt? Duidelijk is wel dat dan geen enkele verantwoordelijkheid meer zal liggen bij de democratische structuren. Wij hebben dan een militaire leider.

DIENTSGEHEIM

De vraag of er in de Rotterdamse haven kernwapens worden overgeslagen blijft dus officieel nog een open vraag. Een feit is dat er in ieder geval allerlei ander wapentuig wordt overgeslagen. Daar lijkt de gemeente zich helemaal niet om te bekommeren. Dat blijkt wel uit een ambtelijke "ontwerp-nota-vredesbeleid". Daarin staat het volgende te lezen: "Bij het opstellen van deze nota zijn wij uitgegaan van een aanvaarding van de Nederlandse krijgsmacht en van ons lidmaatschap van de NAVO. Op basis van dit uitgangspunt zijn er geen gronden aanwezig om kanttekeningen te plaatsen bij de militaire activiteiten binnen onze gemeente, die zijn gericht op de verdediging van de stad tegen eventuele aanvallen met conventionele strijdmiddelen of, voor zover dat mogelijk is, met tactische kernwapens." Het zou wel raar zijn als dit ook in de definitieve nota komt te staan omdat ook partijen als PPR, PSP en CPN het kollege ondersteunen. Deze nota rept verder nergens over concrete maatregelen. Om niet al te schamel voor de dag te komen stellen de ambtenaren nog wel voor om stappen te ondernemen op het gebied van voorlichting en steun aan vredesgroepen. Oh ja, ze willen ook nog een tram-beschilderen in het kader van het vredes- en veiligheidsbeleid. Kortom, de gemeente blaft en de wapenkaravaan trekt verder.

Acties tegen Navo-oefening

Rotterdam - Ook in Rotterdam zullen deze verschillende groepen de komende tijd acties voeren tegen de grote Navo-oefening van de NAVO. Stop Reforger 83 De acties van de Rotterdamse haven-actiegroepen hebben zich voor de gelegenheid verenigd onder de naam Stop Reforger 83. Volgens Stop Reforger 83 zullen bij het bedrijf Quick Dispatch dan de eerste tanks en munities worden gelost. De actiegroepen zullen onder meer een videofilm maken die als titel mee krijgt: Wapenproductie overslag en smokkel in de Rotterdamse haven. Het is de bedoeling dat de film later op scholen wordt vertoond. De initiatiefnemers verwachten dat via de Rotterdamse haven wapens worden gestuurd naar Zuid-Afrika.

Maasen in het net

Bij de beschrijving van de werkzaamheden van de ECT en de UST hebben we laten zien op wat voor makkelijke manier het kantainervervoer gebruikt kan worden voor het verrichten van handelingen die beter niet in de openbaarheid kunnen komen. Dit aanwezig zijn van iedere vorm van controle blijkt (en dan vooral wanneer het gaat om militaire dan wel strategische goederen) in een aantal verdragen geregeld te zijn. Voor enkelen is dit iets om reclame mee te maken. In het jaarboek Rotterdam-Europoort komt de volgende passage voor: "Rotterdam is geen vrijhaven in de gebruikelijke betekenis van het woord. Het heeft de reputatie 'vrij' dan een 'vrijhaven' te zijn te danken aan de grote flexibiliteit van haar douane-systeem. Dit wordt duidelijk uit de erg plooibare wijze waarop de douane inspecteert en uit het terugdringen van de formaliteiten tot een minimum. Het douane-systeem is aangepast aan de vereisten van een haven die zo'n voornaam centrum van handel en industrie, van doorvoer en distributie is. Er is een systeem opgezet dat ze weinig mogelijk obstakels heeft voor het afhandelen van de douaneformaliteiten."

Snelle brommers

Wie dit in het Engels en in het Duits toestuurt aan zijn wereldwijd verspreide relaties vraagt om moeilijkheden natuurlijk. De ECD is belast met het toezicht op de naleving van de wetgeving inzake strategische goederen. Tot omstreeks 1980 waren hiervoor 2 (twee!) reeds 24 uur beschikbaar (hopelijk krijgen ze van de dienst snelle brommers). Sindsdien schijnt de personeelssterkte fors uitgebreid te zijn. De controle op goederenbewegingen aan de grenzen is in handen van de douane. Ook bij hen ligt de vraag voor de hand of ze wel berekend is op haar taak. De Anti-Apartheids Beweging Nederland en de Federatie Nederlandse Vakbeweging hebben in ieder geval de indruk dat een onderbezetting bij de douane leidt tot situaties die de schending van exportbepalingen in de hand werken. Te denken valt met name aan de regeling waardoor grote exporteurs containerlaaiingen achteraf bij de douane mogen opgeven, dus nadat de goederen het land allang verlaten hebben. Vooral het Philips-concern zou van deze regeling gebruik maken. De glaslampenfabriek uit Eindhoven is namelijk één van de allergrootste wapenleveranciers van Zuid-Afrika. Rotterdam 'vrij' dan een vrijhaven? Verdomd, het is nog waar ook.

Rouwkrans bij Amerikaans onderdeel

CAPELLE AAN DEN IJSEL - Enkele tientallen demonstranten en vredesgroepen hebben een rouwkrans gelegd bij het nieuwe gebouw van het Military Traffic Management Command in Capelle aan den IJssel, dat gistermiddag onder zware bewaking is geopend. Dit administratieve onderdeel van het Amerikaanse leger is belast met aan- en doorvoer van legermaterieel van de Rotterdamse haven naar het Amerikaanse leger in West-Duitsland en België.

KK

GEEF EEN STUKJE
VAN JE VRIJE TIJD

Uitruim is niet alles wat in deze kraant staat
tur openbare informatie. Toch is er, met een
betje doorzichtigheidsvermogen en kennis van de te
swandelen wegen aardig wat te weten te komen.
teronder volgt een (onvolledige) lijst van waar
al informatie te krijgen is.

Gemeentelijk Bureau Bibliotheek en Informatie,
voor het inzien en aanschaffen van raadsstukken,
vergunningen en verordeningen. Donskantoor,
Breezand 17, kamer 116, tel. 17 25 07

Buro Havenbeheer, Coölsingel 46, tel. 17 21 11
Gemeentelijk Havenbedrijf, Galvanistraat 15
tel. 89 69 11

Inlichtingen over binnenkomst van schepen, het
betrijdingsbord: Europeit III, Marcomplein.
Sk kan je bellen naar: Dijkwager Shaps Agen-
te, tel. 14 22 22

Centrale bibliotheek, afdeling RADIC en Tijd-
schriftenzaal.

Gemeentearchief, Mathenesserlaan 315
Kamer van Koophandel, Beetsgebouw, Coölsingel
2, tel. 14 50 22

N.V., Mathenesserlaan 324, tel. 76 21 66
Boek: 'Verboden Toegang, kernwapens in Neder-
land', Leo Brouwers.

KV-brochures, 'Schuikelders', 'Opslag en
Transport van Kernwapens'.

Anti Apartheid Beweging Nederland, Postbus
500 Amsterdam tel. 020-23 73 35

Radsgids en Maasboekje

Indig is ook om allerlei mensen te bellen die
toevoordelijkheid dragen voor bepaalde be-
ten en instellingen (zie elders in deze
ant). Ook kontakten met arbeiders in de haven
nnen flink wat opleveren.

Laat eens wat van je

el dat op de radio het bericht komt dat leden
de schuikelders inmoer omdat er een atoom-
komt, of dat de NAVO-troepen aan het
rekken is aan de oost-duitsse grens, of dat
Nederlandse leger gaat optreden tegen de
ontdruisenden die de toegangspoort van Woens-
recht al drie weken blokkeren, of... eh... dat
geregendheden zich voorbereiden op het overnemen
in het werk van havenarbeiders die al twee
janden staken.

gisch dat een mens op zo'n moment een ver-
juwde stem wil horen, of nog snel voordat het
cht definitief uitgaat iemand de groeten wil
en, of tante Bep en ome Henk eraan wil herin-
ren dat ze het gas dicht moeten draaien voor-
t ze in de rij gaan staan bij een gesloten en
t allerlei bonzen gevulde schuikelder. Nou,
rgeet dat maar! In dat soort gevallen werkt
telefoon niet. Dat wil zeggen de meeste tele-
ns niet. Zo gauw het om wat voor reden dan
echt spannerd wordt zullen 99% van de tele-
naansluitingen worden afgesloten, die doen
n niet meer mee. Het nederlandse telefoonnet
ingedeeld in 13 districten die onderling met
kaar verbonden zijn en wel op zo'n manier dat
uitvallen van één centrale niet betekent dat
te verbindingen onmogelijk worden. Al die 13
strikcentrales (zullen gaan) beschikken over
gen nukleaire en chemische aanvallen be-
hernde onderkomens. Twee centrales (waaronder
d in Rotterdam) zijn extra beschermd omdat ze
or het internationale telefoonverkeer belangrijk
n. En van dat hele net kunnen ze 99% afkop-
en. Want het leek de oorlogsvoorbereiders in
n Haag nogal vervelend om geen contact met
okraten en andere kollega's te kunnen krij-
n wanneer ze elkaar over de toestand willen
ormeren ('Zeg Karel, hoe heb jij die spaa-
leven het land uitgekleefd?') en het telefoont
overhelast blijkt. Handig als ze zijn hebben
zichzelf op een aparte lijst gezet. In totaal
at het om zo'n 50.000 zogehende 'gerubri-
erde' abonnees. Zij kunnen met elkaar bellen
nmer de rest zich probeert te herinneren hoe
e advertentie van de PTV ook al weer luidde.

Rotterdam Ontduikt Wapen Embargo

SMOKKEL IN DE ROTTERDAMSE HAVEN

Dud burgemeester Thomassen (die ook meer dan
5 jaar de post Havenzaken heeft beheerd en het
dus kan weten) vertelde voor de radio terwijl
hij langs een zuidafrikaans schip voer: "Nou, ik
denk niet dat er Rotterdamers van aktiegroepen
aan de kade staan om iets te roepen of om te
zeggen: keer maar weer om en ga weer naar zee.
Als je daar aan begint op grond van wat er in
een kist kan zitten, er kunnen natuurlijk wapens
in zitten, of op grond van de herkomst van een
schip, dan kun je in Rotterdam wel aan de gang
blijven."

Als je hebt over wapenoverslag in de Rotterdamse
haven springt één geval in het oog. Dat is het
wapentransport naar Zuid-Afrika. Sinds 1963 zijn
er verschillende oproepen vanuit de Verenigde
Naties gekomen om tegen het blanke apartheid-
bewind in Zuid-Afrika een wapenembargo in te
stellen. Dit resulteerde uiteindelijk in de dwin-
gende sanktie die op 2 november 1977 werd afge-
kondigd door de Veiligheidsraad. Alle lidstaten
van de VN zijn verplicht om dit verbod op wa-
penhandel met Zuid-Afrika na te leven. Ondanks
toezeggingen van de nederlandse overheid deze
sanktie serieus te nemen is de praktijk vaak an-
ders. Tal van bedrijven kunnen doorgaan met
het leveren van militaire goederen aan Zuid-Af-
rika. Over enkele van die leveranties willen wij
het nu hebben.

Onmogelijk maar toch

Het is in Nederland weliswaar niet verboden wa-
penorders uit Zuid-Afrika aan te nemen voor de
zuidafrikaanse strijdkrachten, wapens te maken
en hen deze te leveren, maar het is wel verbo-
den wapens of andere strategische goederen zonde-
r overheidsvergunning uit te voeren. De rege-
ring geeft geen vergunningen af voor die wapen-
exporten naar Zuid-Afrika. Het is dus legaal on-
mogelijk vanuit Nederland wapens naar Zuid-Af-
rika te vervoeren. Maar...

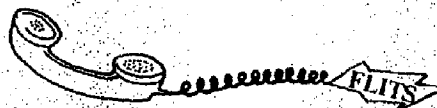
I Vliegtuigonderdelen
In het voorjaar van 1981 ontdekten havenarbe-
ders voor Zuid-Afrika bestemde kisten met onder-
delen van Pipercup-vliegtuigen (gevechtsvliegtui-
gen). Deze kisten waren afkomstig uit de VS. Zij
alarmeerden de Economische Controle Dienst (ECD)
maar die weigerde om in te grijpen. Uit de pa-
pieren die bij de lading waren, maakte de ECD
op dat de lading voldoende gecontroleerd was in
Amerika. Later bleek echter dat dat niet uit die
papiere was op te maken. Het Rotterdamse be-
drijf Kersten, Hünik & Co. regelde samen met
Conva B.V. het vervoer van de vliegtuigonderde-
len.

II Kernreactorvaten
Voorjaar '79 vervoerde de 'Valkenier' van de re-
derij Marlot uit Rotterdam 2 kernreactorvaten
voor het zuidafrikaanse kernenergie-project in
Keeberg. In 1975 had de nederlandse regering
de vereiste toestemming geweigerd voor de bouw
van kernreactorvaten voor dit project door ne-
derlandse industriën.

III Houwitsergranaten
In juni '78 nam het schip 'Breezand', eigendom
van P.A. van Es, 52 kisten met 21.400 ongevulde
155 mm. Houwitsergranaten aan boord, met als
officiële bestemming Canada, hun land van her-
komst. In werkelijkheid bracht de 'Breezand' de
granaten naar Zuid-Afrika. Daarmee verzorgde
het nederlandse schip de laatste etappe van een
internationale wapensmokkel die bekend zou wor-
den als de affaire 'Space Research'. Deze affaire
was de meest opzienbarende wapensmokkel naar
Zuid-Afrika van de afgelopen tijd.

IV Deense kustschepen
Aan het eind van de jaren '70 werden de 6 coas-
ters van de deense rederij 'Trigon Lines' regel-
matig in de Rotterdamse haven geïnsignaleerd. Zo
arriveerde bijvoorbeeld de 'Hanne Trigon'. Aan
de Binnenhaven in Rotterdam en laadde daar 8
grijze, lege containers in! De Deenen doen dit
nog steeds. Zij gaan als volgt te werk: in ha-
vens als Rotterdam en Hamburg worden lege kon-
tainers aan boord genomen, daarmee vaart men
dan naar een wapenhaven, als Zeebrugge of Lis-
sabon. Daar worden de lege containers gelost,
met wapens gevuld en weer aan boord genomen.
De schepen doen vervolgens andere havens aan
waar de wapencontainers worden gelost. Een an-
der deens schip pikt ze een paar dagen op en
vaart daarmee naar een volgende haven. Uitein-
delijk vaart de smokkelcoaster dan naar Durban.
Onderweg wordt de naam van het schip veranderd
en het logboek vervalst en gebruiken de Zuidaf-
rikanen voor radiokontakt een tevoren afgespro-
ken kode.

V Marinevaartuig
In november '80 vervoerde het nederlandse schip
'Happy Rider' van het koncern Mammat Trans-
port een vaartuig van Bremerhaven naar Durban
in Zuid-Afrika. Het betreffende boot die als een
'onderzoekingsvaartuig' werd omschreven, ver-
toende volgens de hoofdredakteur van een gezag-
hebbend Duits marineblad een opvallende gefor-
meerde Duits met mijnenjagers die in de jaren '60 voor
de Duitse marine waren gebouwd.

Maar binnen deze 'gerubriceerde' abonnees zit
nog weer een aparte voorrangregeling. Hoe die
werkt blijkt uit de handleiding die hieronder
staat afgedrukt.

DIENTSTGEHEIM

Voorrangbepalingen

- DAAR EEN ONVERANTWOORD GEBRUIK VAN DE VOORRANGS AANWIJZINGEN DE WAARDE VAN DE VOORRANGSPROCEDURE TEN ZIEERSTE ZOU VERMINDEREN, DIEN TEGEN HET AANVRA GEN VAN VOORRANGSGESPREKKEN TEN ZIEERSTE TE BEPERKEN.**
- De gebruikers van het overheidstelefoonnet hebben de bevoegdheid te spreken aan te vragen met voorrang "DRINGEND" of "FLITS". Dringende gesprekken hebben voorrang boven de niet-dringende gesprekken, terwijl aan "FLITS"-gesprekken een absolute prioriteit wordt toegekend.
- FLITS**
Een telefoongesprek, dat met de voorrang "FLITS" wordt aangevraagd, heeft voorrang boven elk ander gesprek. De Voorrangsaanwijzing "FLITS" mag alleen worden gebruikt voor hoogst belangrijke zaken, die met zeer veel spoed moeten worden afgehandeld, zoals b.v.:
- een afklemming;
- een eerste melding omtrent een direct te verwachten of reeds aangevaren geëscorteerde, bombardement, e.d.;
- een dertig melding van een zeer ernstige onvoorziene gebeurtenis, waarbij een groot aantal mensenlevens e.o. nationale belangen op het spel staan (dijkbreuken, grote branden, enz.).
- DRINGEND**
Een telefoongesprek, dat met de voorrang "DRINGEND" wordt aangevraagd, heeft voorrang boven alle andere gesprekken, met uitzondering van "FLITS"-gesprekken. Dringende gesprekken mogen slechts worden aangevraagd in zeer belangrijke gevallen, b.v. bij:
- reddingsacties, grote verkeersongevallen op water en landwegen, enz.
- telefoongesprekken van administratieve aard worden als regel niet met een voorrangsaanwijzing worden aangevraagd.
- Een stand bereikt van voorrangsgesprekken en door de kansloosheid op industriecentrales:

DIENTSTGEHEIM

De Slag Bij Europoort

WAPENFEITEN IN DE HAVEN

Wapenoverslag vindt zo'n beetje overal in de roterdamsche haven plaats. We willen niet alles inventariseren maar twee bedrijven onder de loep nemen. En wel om twee redenen. De eerste is dat via deze bedrijven bijna kontinu sprake is van wapenoverslag. En de tweede reden is dat beide bedrijven een nauwe relatie hebben met het MTMC in Capelle. Het gaat om het containeroverslagbedrijf Europe Container Terminal (ECT) en het stuwadoorsbedrijf De Vluggende Lossing, ook bekend onder de naam Quick Dispatch (QD).

QD privé.....

"Quick Dispatch ziet geen enkel verband met de eigen werkzaamheden" verklaarde QD naar gelieden toen het bedrijf gevraagd werd naar hun relatie met wapenoverslag. Een rare reaktie want al sinds '79 worden er regelmatig schepen met wapens, voortuigen en munitie gelost aan de kade van QD. Een groot gedeelte is materiaal dat namens het MTMC wordt gelost. Het MTMC maakt 'lenders' (verzoeken om een prijsopgave) waar o.a. QD op inschrijft. QD wordt dan niet gekozen omdat haar prijs het laagst is maar vanwege de nabijheid van en een NS-rangereitrein en goede autowegen. Vooral bij grote NAVO-oefeningen (ook om die perioden heen trouwens) worden er bij QD flinke hoeveelheden wapens overgeslagen. Zo moet bij de Reforger-oefening van dit jaar het wapentuig voor meer dan 16.000 VS-soldaten worden getransporteerd. Het MTMC heeft vanaf 23 augustus een deel van de kade bij QD afgehuurd en eind augustus zijn de eerste transporten gesignaleerd. Het zware materiaal (tanks) gaat per trein naar Duitsland, de rest wordt over de weg afgevoerd. Tijdens het lossen worden de spullen bewaakt door Amerikaanse Militaire Politie (MP) (die soms met het geweer in de aanslag rondlopen). Omdat er voor de opslag van het materiaal te weinig ruimte is op het terrein van QD wordt al en toe ook de openbare weg gebruikt.

Hier gebeurt het....
De meeste wapenoverslag.....

Niet te zien

De ECT is een typisch voorbeeld van een bedrijf dat groot geworden is tijdens de opkomst van de containerisering van het stukgoed. Op dit moment is de ECT verreweg het grootste containerbedrijf in de haven (meer dan 100 ha.) en in '85 zal een minstens even groot bedrijf in gebruik genomen worden. Het bedrijf wordt op Amerikaanse manier gerund. Een aantal top-figures is ex-marinepersoneel, waarvan aangenomen kan worden dat het niet geheel afwijzend staat tegenover legeraangelegenheden. De ECT is om een aantal redenen interessant. In de eerste plaats vanwege de manier waarop de containeroverslag plaats vindt. In tegenstelling tot het stukgoed is er bij containers niet te zien wat er in zit. Bovendien is door de manier waarop de arbeid bij ECT is georganiseerd het contact tussen de mensen die er werken onderling minstens. Niemand krijgt een totaal overzicht; verder heeft de ECT de naam alleen maar 'gezagsgetrouwe' mensen in dienst te nemen. Van belang is ook dat de United States Lines (USL) hun Nederlandse vestiging hebben ondergebracht in het kantorencomplex van de ECT. Van de USL is ondertussen wel bekend dat zij zo'n beetje alle militaire transporten van de VS naar Europa uitvoeren. De schepen van de USL zijn makkelijk te herkennen: de naam begint altijd met 'American'. De beruchtste is zonder twiifel de 'American Ranger'. Van dit schip is zeker dat het in 1973 kernwapens heeft vervoerd, bestemd voor het Amerikaanse leger in Duitsland. Via Zeebrugge werd de lading met binenschepen doorvervoerd naar onze Oosterburen. Begin '82 vervoerde dit schip munition naar de Eemshaven.

Hijsen maar

Dat de havenarbeiders bij QD soms niet goed worden van al dat legergroen en de autoritaire aanwezigheid van de MP's blijkt uit het verhaal van een QD-werknemer: "Meestal verloopt alles vlot en normaal, behalve die keer dat wij niet wisten hoe we de stroppen moesten bevestigen aan een aantal tanks die nog in het ruim stonden. Nou, het enige dat die MP's uitbrachten was een hoop onverstanebaar gebrabbel. We hebben toen die stroppen maar om de lopen geslagen en ze er zo uitgehesen. Die tanks konden dus gelijk weer terug." Na alle publiciteit is QD inmiddels behoorlijk open geworden. Zo wil het bedrijf momenteel wel kwijt dat 3 tot 4% van het totale ladingpakket uit wapens bestaat. De geruchten dat er bij QD kernwapens ons land binnenvinden, blijven wat ons betreft geruchten. Enkele andere verhalen zijn aannemelijker. Bijvoorbeeld dat het MTMC overweegt haar ladingpakket bij QD weg te halen dan wel vrij spreiden over een aantal roterdamsche bedrijven. Dit in verband met de grote ruchtbaarheid die de relatie tussen QD en het MTMC intussen heeft gekregen.

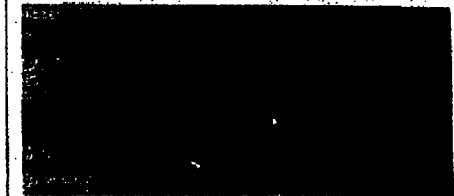
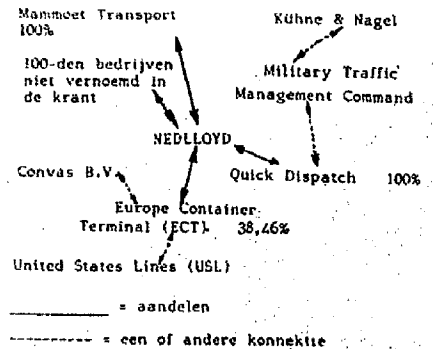
Verdacht

Naast de schepen zijn ook de containers verdacht omdat de controle op de inhoud niets voorstelt. Officieel moet de lading van de containers beschreven staan op de vrachtpapieren, doch dit gebeurt uitsluitend wanneer het om onschuldige zaken gaat. Chauffeurs van particuliere bedrijven krijgen opdracht de verzegelde containers naar Duitsland te rijden bijvoorbeeld. Bij de grens heeft de douane het recht de containers te openen, maar in de praktijk gebeurt dit nooit. De douane mag sowieso de zegels niet verbreken. Dit vormt dus een ideale manier om zaken ongezien de grens over te krijgen. Al met al is de ECT een geschikte plek om spullen over te slaan die niet helemaal het daglicht kunnen velen: wapens; onderdelen van kernwapens of de kernlading zelf? Sommigen gaan er vanuit dat de kernladingen per vliegtuig vervoerd worden. Wij zijn daar niet zo zeker van. Bij de ECT wordt namelijk zo nu en dan een deel van de kade bijzonder streng bewaakt. Er ligt dan een onderzoek waaruit het een en ander wordt gelost. Over wat dit zou kunnen zijn, kunnen we alleen vermoedens.

Het Web

Aan het eind van de jaren '60 leek het rond de Beatrixhaven een beetje op Dallas. De broertjes F. en H. Swarttouw deelden samen met papa H. Swarttouw een strippenkaart voor de commissariaten en directiestoelen bij QD. F. Swarttouw ging in de '70-er jaren over naar de ECT (en vandaar door naar Fokker, om zeebellen en luchtkastelen te verkopen maar ook vliegtuigen voor militair gebruik).

QD is allang geen zelfstandig bedrijf meer, het is namelijk voor 100% in handen van de roterdamsche Nedlloydgroep. Deze groep blijkt op nog meer manieren in verband te brengen met de in deze krant genoemde praktijken. Zo huurt de USL haar bedrijfsruimte van de ECT. En in datzelfde gebouwencomplex aan de Seattleweg huurt ook CONVA B.V. haar onderkemen. En de ECT is momenteel voor 39% in handen van Nedlloyd. En het bedrijf Mammoet Transport is nu voor 100% van Nedlloyd. Zo blijkt de Nedlloydgroep de poortvader van veel wat vies en vies is. 1981 was voor Nedlloyd nog een goed jaar, er was echter één vaargebied dat er uitspreng. In het jaarverslag over 1981 staat de sterke economische groei van de republiek Zuid-Afrika resulteerde in een aanzienlijke stijging van de importen van dit land. De Zuid-Afrikaanse spartheid is voor Nedlloyd blijkbaar een vette melkkoek. Over economische boycots merkte een redacteur sarkastisch op: "Een echte boycot was beter geweest. Daar kun je aan verdienen." Nedlloyd moet nog steeds niets hebben van alles dat niet helemaal bleek is. Dit jaar haalde Nedlloyd regelmatig de krant met haar pogingen om buitenlandse werknemers met voorrang te ontslaan.

En zo kabbelt het voort.

We hebben deze krant zo ruim mogelijk willen verspreiden omdat we de geheimzinnigheid rond de oorlogsvoorbereidingen in de roterdamsche haven zat zijn. Daarom is deze krant gratis. Dat betekent niet dat we royaal in de poen zitten, integendeel. Gelukkig was een aantal mensen en groepen bereid om de uitgave van deze krant financieel mogelijk te maken. Bij deze allemaal bedankt! We hebben meer kranten laten drukken dan dat er geld was omdat we hopen dat er na verspreiding ook nog geld binnen komt. Wie dat wil kan een bijdrage storten op giro 124549 van 'Geen Mens Geen Poen voor het Leger' te Rotterdam.

We willen na het ultzoekwerk voor deze krant niet stoppen met het verzamelen van informatie over de opslag, productie en smokkel van wapens in de roterdamsche haven. Want er gebeurt nog veel meer. Alle inlichtingen en tips zijn daarom van harte welkom. Ook anonieme. Wie wat weet en dat door wil geven kan dat op 2 manieren doen. Telefonisch (tel. 36 47 04; 's middags tussen 14.00 en 16.00 uur) of schriftelijk (postbus 21310 te Rotterdam).

ONKRUIT

450 Cidet
Nr.:
12.15.31

15/115
Sle VEIL
71.145/10.691a
18 NOV 1983
83/1448

Mondeling/telefonisch bericht.

afkomstig van: [redacted]
Naam/Rang: [redacted]
Functie/odl: PMC Z-H
ontvangen door: [redacted]
Naam: [redacted]
Dtgp: 16.9.05 nov. 1983

Betreft : Onkruit
Onderdeel :
Plaats :
Dtgp : Weekend 18 t/m 20 nov. 83
Reeds gemeld aan: dhr [redacted]
1. Sle VH dtgp 16.9.25 nov. 83
2. Plg NH dtgp 16.9.25 nov. 83
Plg ZH dtgp 16.9.40 nov. 83
449 cidet
451 cidet

Omschrijving van het gebeurde:

In Rotterdamsnieuwsblad van 15-11-1983 heeft gestaan dat de actiegroep Onkruit in het weekend in Rotterdam een tentoonstelling zal houden en ook in Amsterdam, Nijmegen, Den Bosch, het gaat over geheime documenten die in April in Noordwijk en Katwijk uit de Bunker zijn gestolen.

Kennis gegeven aan: Sle Vh : Middels deze
Plg Nh : Middels afschrift deze
Plg Zh : Middels afschrift deze
(vermeldt dtgp) Plg Ut :
449 Cidet : Middels afschrift deze
451 Cidet : Middels afschrift deze
GrVD te :
KMar te :

Gezien: [redacted]
Cdt [redacted] Verder onderzoek door ploeg: geen actie, ter Info.

SC-1 [redacted] 0

KLASSE/ELS Afd. IVV 31e VEIL.
Nr 71.145- (10-6916)
09 JAN. 1984

fichecode(s): 83/1573 12.15.31	RNR: OBJNR DOSSNR
CIO(O): G 3 verz: PLG: ZFI onlv: verz:	DET 450 onlv : 16-12-83 doc : 19-12-83
Bronnen: [REDACTED] Eval: P6	ACTIE B1-2 verz : 4-1-84 INFO :
INLB onlv dagb arch fiche krt doss bijgevoegd	
B1 hfd 1-1 1-2 1-3 B4 hfd 4-1 ST-1 St-2 PLV HFD	
B2 hfd 2-1 2-2 2-3 B3 hfd plv rapp krt doc arch dd	

CI MELDING/RAPPORT 1)

geen *) afwijkingen van (tn medling dtg:

1. ONDERWERP:

personele veiligheid
18 november 1983 tussen 1900 en 2100 uur, te R.dam
in het trefcentrum, Westersingel 16

2. BETROKKEDE PERSONEN:

Bron.

3. VOORVAL:

Op 18 en 19 november 1983 vond er op bovengenoemde plaats
een tentoonstelling, georganiseerd door volgens bron "onkruid"
plaats. Tijdens deze tentoonstelling, waar een gedeelte van
de "punkerbuit" onder andere te zien zou zijn, zou er tevens
een video film vertoond worden over de oefening Reforger '83.
Bovenaande werd vermeld in het Rotterdams Nieuwsblad.
Naar aanleiding van bovenstaande verzocht de PMC ZH aan de OV
[REDACTED] om bedoelde openbare tentoonstelling eens te gaan be-
rekenen.

4. BESCHOUWING/CONCLUSIE:

- a. Beschouwing; volgens bron hadden de meeste vertoonde docu-
menten betrekking op de PTT en de BB. De video film ver-
toonde meest televisie beelden, aangevuld met eigen mate-
riaal, gemaakt vanaf de openbare weg.
Tijdens de tentoonstelling verscheen een persoon die door
bron werd herkend als adj. [REDACTED], welke duidelijk
door de meeste aanwezigen werd herkend.
- b. Conclusie Er werden niet daadwerkelijk veel nieuwe dingen
vertoond. Het vengeren xxxxx op het verschijnen van de adj.
[REDACTED] wijst op het komen van de tegenstander.

*) doorhalen wat niet van toepassing is

vervolgblad(en)

bijlage(n) 1